

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

JUNIE 2016

GEOGRAFIE V1

PUNTE: 225

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 10 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE vrae.
2. Beantwoord AL DRIE vrae van 75 punte.
3. Alle diagramme is in die BYLAAG ingesluit.
4. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
5. Laat 'n lyn tussen onderafdelings van vrae wat beantwoord word, oop.
6. Begin ELKE vraag op 'n NUWE bladsy.
7. Moet nie in die kantlyn van die ATWOORDEBOEK skryf nie.
8. Illustreer jou antwoorde met geannoteerde diagramme waar nodig.
9. Puntetoekenning is soos
volg: $2 \times 1 = 2$ vereis TWEE feite vir EEN punt elk.
 $2 \times 2 = 4$ vereis TWEE feite vir TWEE punte elk.
10. Wanneer woorde/aksie werkwoorde soos **Noem, Identifiseer, Verskaf, Klassifiseer** in 'n vraag gebruik word, is EEN woord antwoorde aanvaarbaar. Wanneer woorde/aksie werkwoorde soos **Bespreek, Definieer, Verduidelik, Lewer kommentaar, Evalueer, Regverdig, Stel voor** en **Staaf** in 'n vraag gebruik word, word VOLSINNE of frases verwag. Alle paragraaftipe-vrae moet in VOLSINNE beantwoord word.
11. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: FISIESE GEOGRAFIE – KLIMAAT, WEER EN GEOMORFOLOGIE**VRAAG 1**

- 1.1 Gebruik die sinoptiese weerkaart, FIGUUR 1.1 om die volgende vrae te beantwoord.
- 1.1.1 Noem die lyne op die sinoptiese weerkaart wat druk uitbeeld.
 - 1.1.2 Bepaal die atmosferiese druk by **A**.
 - 1.1.3 Verskaf die naam van die hoogdruksisteem by **B**.
 - 1.1.4 Verskaf die algemene windrigting by **C**.
 - 1.1.5 Naam van die laagdruksisteem by **D**.
 - 1.1.6 Watter tipe winde word voor die laagdruk (**D**) by **E** ervaar?
 - 1.1.7 Noem die seisoen wat deur die sinoptiese weerkaart uitgebeeld word.
 - 1.1.8 Noem die faktor wat die beweegrigting van die sisteem by **F** bepaal. (8 x 1) (8)
- 1.2 Verwys na FIGUUR 1.2, wat 'n dreineringsbekken aantoon. Verskaf die term/woord waarna die onderstaande stellings verwys. Skryf SLEGS die korrekte term/woord langs die vraagnommer (1.2.1–1.2.7).
- 1.2.1 Die hoogliggende gebied by **A**, wat sytakke vanaf mekaar skei
 - 1.2.2 **B**, is die begin punt van 'n rivier
 - 1.2.3 Die gebied by **C**, waar die rivier in die see vloei
 - 1.2.4 Die term by **D**, wat gebruik word om te beskryf hoe 'n rivierstelsel 'n gebied dreineer
 - 1.2.5 Die term vir **E**, wat een opvangsgebied van 'n ander skei
 - 1.2.6 Die gebied by **F**, waar twee of meer strome mekaar ontmoet
 - 1.2.7 Die loop van die rivier by **G** (7 x 1) (7)

- 1.3 Bestudeer die dwarsprofiel van 'n rivier (FIGUUR 1.3) en beantwoord die volgende vrae.
- 1.3.1 Identifiseer die wolktipe by **A** en **B**. (2 x 1) (2)
- 1.3.2 Golfvorming in middelbreedte siklone ontwikkel rondom die polêre front. Noem TWEE verstourings wat die golfvormingstadium in die middelbreedte sikloon veroorsaak. (2 x 1) (2)
- 1.3.3 Verduidelik waarom vriespunt (0°) in die area by **X** hoër is as by **Y**. (1 x 2) (2)
- 1.3.4 Onderskei tussen die vorming van *cumulonimbus*- en *nimbostratus*-wolke gedurende die ontwikkeling van koue- en warmfronte. (2 x 2) (4)
- 1.3.5 Verduidelik hoe die beweegrigting van die storm die doupunttemperatuur rondom die koue- en warmfronte gaan beïnvloed. (2 x 2) (4)
- 1.4 FIGUUR 1.4 toon ontwikkeling van die vogfront. Beantwoord die volgende vrae.
- 1.4.1 Die hoogdruksisteme op die kaart maak deel uit van die globale druk gordel. Noem hierdie globale druk gordel. (1 x 1) (1)
- 1.4.2 Verduidelik hoe die lugbewegings by **A** en **B** die ontwikkeling van die vogfront veroorsaak het. (1 x 2) (2)
- 1.4.3 Gebruik beide die kaart en die foto om die vrae wat volg te beantwoord:
- (a) Identifiseer die wolktipe by **E** wat gedurende die vorming van die vogfront ontwikkel het. (1 x 1) (1)
- (b) Noem die tipe reënval wat in die gebied op die foto, sal voorkom. (1 x 1) (1)
- (c) Sal die nedersetting in die foto by **C** of **D** op die kaart aangetref word? Verduidelik jou antwoord. (1 + 2) (3)
- (d) In 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls, bespreek die impak wat die tipe reënval (antwoord by VRAAG 1.4.3(b)) op die landbou aktiwiteite op die area rondom die nedersetting sal hê. (4 x 2) (8)

- 1.5 Verwys na FIGUUR 1.5, wat aandui hoe stroomroof plaasgevind het en beantwoord die volgende vrae.
- 1.5.1 Identifiseer die stroomroof verskynsels by **A** en **B** onderskeidelik. (1 + 1) (2)
- 1.5.2 Noem EEN kenmerk van verskynsel **A**. (1 x 1) (1)
- 1.5.3 Hoe sal stroomroof die meander by **Z** beïnvloed? (1 x 2) (2)
- 1.5.4 Stel TWEE redes voor wat dit vir rivier **X** moontlik gemaak het om die water van rivier **Y** te roof. (2 x 2) (4)
- 1.5.5 Bespreek die ekonomiese effek wat stroomroof op die gebied rondom rivier **Y** sal het. (3 x 2) (6)
- 1.6 Bestudeer FIGUUR 1.6 wat die stadia in die ontwikkeling van 'n rivier illustreer. Beantwoord die volgende vrae.
- 1.6.1 Noem die rivierprofiel **P** en **Q** onderskeidelik. (2 x 1) (2)
- 1.6.2 Bepaal die stroomorde van die rivier by punt **Z**. (1 x 1) (1)
- 1.6.3 Onderskei tussen stadia **R** en **T** deur na die volgende te verwys:
- (a) Die geomorfologiese prosesse wat domineer (2 x 1) (2)
- (b) Die verskillende tipes stroomvloei wat domineer (2 x 1) (2)
- 1.6.4 Die rivier is nie in ekwilibrium (balans) nie en dus nie gegradeer nie. Bespreek in 'n paragraaf van AGT reëls die prosesse wat die rivier sal moet ondergaan om uiteindelik gegradeer te wees. (4 x 2) (8)
- [75]**

VRAAG 2

- 2.1 Verwys na FIGUUR 2.1, wat stedelike klimaat (weerverskynsels) wys, om die volgende vrae te beantwoord.
- 2.1.1 Identifiseer die spesifieke stedelike klimaat (weerverskynsel) wat in FIGUUR 2.1 geïllustreer word.
- 2.1.2 Bereken die temperatuursverskil tussen die boerderygrond en die stadskern.
- 2.1.3 Noem EEN faktor, van die skets, wat tot hoër temperature in die stad bydra.
- 2.1.4 Watter gebied (**X** of **Y**), sal meer reënval ervaar?
- 2.1.5 Sal **X** of **Y** meer insolasie ontvang?

- 2.1.6 Noem EEN strategie waarneembaar op die figuur wat die uitwerking van die stedelike klimaat (weerverskynsel) (antwoord by VRAAG 2.1.1) sal verlaag.
- 2.1.7 Noem die term wat gebruik word om te beskryf hoe 'hitte energie radeer vanaf die stedelike areas". (7 x 1) (7)
- 2.2 Verwys na FIGUUR 2.2, wat verskillende dreineringspatrone uitbeeld en beantwoord die vrae wat volg. Skryf SLEGS die letter van die dreineringspatroon langs die vraagnommer (2.2.1–2.2.8) neer te skryf.
- 2.2.1 Hierdie patroon ontwikkel op stollingsgesteentes met krake en nate.
- 2.2.2 Die patroon kom voor waar strome vanuit 'n sentrale hoogliggende gebied, uitwaarts vloei.
- 2.2.3 Hierdie patroon kom in gebiede wat vergletser het, voor.
- 2.2.4 Wanneer gesteentes eenvormig weerstand teen erosie bied, ontwikkel hierdie patroon.
- 2.2.5 Die onderliggende gesteentestruktuur van hierdie patroon het plooiing ondergaan.
- 2.2.6 Die sytakke van hierdie patroon, sluit skerphoekig aan.
- 2.2.7 Die rivier vloei reghoekig deur krake en nate van die gesteente.
- 2.2.8 Die rivier van hierdie patroon, sny poorte deur die rûe. (8 x 1) (8)
- 2.3 Bestudeer die pad van TROPIESE STORM ERIKA, FIGUUR 2.3, en beantwoord die volgende vrae.
- 2.3.1 Hoeveel tropiese siklone het TROPIESE STORM ERIKA, voorafgegaan? (1 x 1) (1)
- 2.3.2 Verskaf 'n gepaste maand in 2015, waarin die tropiese sikloon ontstaan het. (1 x 1) (1)
- 2.3.3 Identifiseer die algemene rigting waarin TROPIESE STORM ERIKA beweeg. Verskaf 'n rede vir hierdie rigting. (1 + 2) (3)
- 2.3.4 Verduidelik waarom die tropiese sikloon nie by **A**, op die kaart, ontstaan het nie. (1 x 2) (2)
- 2.3.5 In 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls, bespreek die verskillende effekte wat TROPIESE STORM ERICA op *San Juan* en *Miami* onderskeidelik sal hê. (4 x 2) (8)

- 2.4 Verwys na FIGUUR 2.4, wat wys hoe die mikroklimaat in 'n vallei die menslike aktiwiteite beïnvloed en beantwoord die vrae wat volg.
- 2.4.1 Definieer die term *mikroklimaat*. (1 x 1) (1)
- 2.4.2 In watter halfrond is die vallei geleë? Verduidelik jou antwoord. (1 + 2) (3)
- 2.4.3 Noem die winde wat, gedurende die nag, in die vallei waai. (1 x 1) (1)
- 2.4.4 Verduidelik waarom die verskillende vrugtebome by plekke **A** en **B** onderskeidelik geplant is. (1 x 2) (2)
- 2.4.5 Teken 'n geannoteerde skets om die ontwikkeling van 'n inversie in die nag te illustreer. (4 x 1) (4)
- 2.4.6 Beskryf waarom die lugbesoedeling van die fabriek by **D** minder skadelik vir die inwoners gedurende die dag is. (2 x 2) (4)
- 2.5 Bestudeer FIGUUR 2.5, wat verskillende fluviale landvorme illustreer, en beantwoord die vrae wat volg.
- 2.5.1 Identifiseer fluviale landvorme **A** en **B** onderskeidelik. (1 + 1) (2)
- 2.5.2 Verduidelik hoe verskynsel **A** ontwikkel het. (2 x 2) (4)
- 2.5.3 Lewer kommentaar oor die rede waarom die natuurlike levee (oewerwal) sy hoogte in die vloedvlakte behou. (1 x 2) (2)
- 2.5.4 Bespreek in 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls die geskiktheid van die vloedvlakte vir landbou aktiwiteite. (4 x 2) (8)
- 2.6 Bestudeer FIGUUR 2.6, wat menslike aktiwiteite langs 'n dreineringsbekken aantoon. Gebruik die inligting op die skets om die vrae wat volg te beantwoord.
- 2.6.1 Definieer die term *afloop*. (1 x 1) (1)
- 2.6.2 Noem die proses wat deur die pyltjies by **A** aangetoon word. (1 x 1) (1)
- 2.6.3 Verskaf 'n alternatiewe geomorfologiese term vir die woorde: "*Grondwater vloei na Stroom*". (1 x 1) (1)
- 2.6.4 Die tempo van die proses by **A** is hoër in die omgewing van **B** as by **C**. Verduidelik TWEE faktore waarneembaar op die skets wat die verskille in die tempo's beïnvloed het. (2 x 2) (4)
- 2.6.5 Evalueer die impak wat die boerdery aktiwiteite op die waterkwaliteit van die stroom sal hê. (3 x 2) (6)

[75]

AFDELING B: LANDELIK EN STEDELIKE NEDERSETTINGS**VRAAG 3**

- 3.1 Die onderstaande terme/woorde verwys na die frases wat volg. Skryf die korrekte term/woord langs die vraagnommer (3.1.1–3.1.8) neer.

Standplaas / verspreide nedersetting / landelike gehuggie / Stootfaktore /
Bestaansboerdery / Basiese behoefte filosofie / Grondrestitusie /
Grondherverdeling

- 3.1.1 'n Losse groepering van plaasopstalle
- 3.1.2 Die regering koop grond en verkoop dit aan potensiële boere
- 3.1.3 Die strategie wat menslike waardigheid as 'n voorvereiste vir ekonomiese ontwikkeling sien
- 3.1.4 Nedersettings wat enkelfunksioneel is
- 3.1.5 Die kwessie wat mense dwing om te vanaf landelik na stedelike nedersettings te beweeg
- 3.1.6 Die presiese terrein wat deur 'n nedersetting gedek word
- 3.1.7 Die nedersettingpatroon, waar die geboue ver van mekaar geleë is
- 3.1.8 Wanneer primitiewe boerderymetodes gedurende die boerdery-aktiwiteite gebruik word (8 x 1) (8)

- 3.2 Kies 'n term uit KOLOM B wat by die beskrywing in KOLOM A pas. Skryf SLEGS die letter (A–H) langs die vraagnommer (3.2.1–3.2.7) neer, byvoorbeeld 3.2.8 H.

KOLOM A		KOLOM B	
3.2.1	Kragte wat mense en besighede na die SSK aantrek	A	Invloedsfeer
3.2.2	Die sisteem wat die rangorde van stede volgens hulle aantal funksies aandui	B	Tempo van verstedeliking
3.2.3	Die gebied waarvan 'n besigheid sy kliënte trek	C	Ongebreidelde stedelike uitbreiding
3.2.4	Die maksimum afstand wat 'n kliënt bereid is om te reis om gebruik te maak van 'n diens	D	Sentripetale kragte
3.2.5	Die persentasie van 'n land se totale bevolking wat in stedelike nedersettings woon	E	Stedelike verval
3.2.6	Dit verwys na die ongekontroleerde en vormlose groei van die stedelike gebiede	F	Reikwydte
3.2.7	Hierdie verwys na die veroudering en agteruitgang van geboue	G	Hiërargie
		H	Vlak van verstedeliking

(7 x 1) (7)

- 3.3 Verwys na FIGUUR 3.3 en beantwoord die vrae wat volg.

- 3.3.1 Identifiseer TWEE faktore wat die standplaas van nedersetting **B** beïnvloed. (2 x 1) (2)
- 3.3.2 Onderskei tussen landelike nedersettingspatrone by **A** en **B**. (2 x 1) (2)
- 3.3.3 **C** is 'n geskikte ligging vir kommersiële landbou-boerdery. Staaf hierdie stelling deur bewyse vanaf die skets te verskaf. (2 x 2) (4)
- 3.3.4 Skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls, waarin jy die sosio-ekonomiese voor- en nadele van nedersetting **B** evalueer. (4 x 2) (8)

- 3.4 Bestudeer FIGUUR 3.4 omtrent 'n landelike nedersettingkwessie en beantwoord die vrae wat volg.

- 3.4.1 Benoem die proses wat deur die pyltjies by **A** geïllustreer word. (1 x 1) (1)

3.4.2	Verskaf EEN fisiese stootfaktor wat die proses genoem in VRAAG 3.4.1 aangemoedig het.	(1 x 1)	(1)
3.4.3	Een van die gevolge van die proses (antwoord in VRAAG 3.4.1) is landelike ontvolking. Bespreek die negatiewe impak wat landelike ontvolking op die landelike gebiede sal hê.	(2 x 2)	(4)
3.4.4	Die stadsgrens word deur B op die kaart aangedui. Verduidelik waarom hierdie grenslyn gedurende die HUIDIGE en TOEKOMSTIGE LANDELIKE GEBIED verskil.	(2 x 2)	(4)
3.4.5	Bespreek TWEE strategieë wat die plaaslike munisipaliteite van die LANDELIKE GEBIED kon geïmplementeer het om stedelike inwoners na die landelike gebiede te lok.	(2 x 2)	(4)
3.5	FIGUUR 3.5 is 'n illustrasie van verstedeliking. Bestudeer die skets en beantwoord die volgende vrae.		
3.5.1	<i>Wat is verstedeliking?</i>	(1 x 1)	(1)
3.5.2	Verduidelik hoe die skets verstedeliking uitbeeld.	(1 x 2)	(2)
3.5.3	Bespreek hoe die natuurlike omgewing deur verstedeliking geaffekteer word soos aangetoon in die illustrasie.	(2 x 2)	(4)
3.5.4	Die persoon in die skets verteenwoordig die plaaslike munisipaliteite van stedelike nedersettings en lyk baie bekommerd oor hoe die verstedelikingproses ontvou. In 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls, beskryf hoe die ontwikkeling van groengordels as 'n strategie gebruik kan om stede meer volhoubaar te maak.	(4 x 2)	(8)
3.6	Bestudeer die foto van 'n stedelike grondgebruiksone in FIGUUR 3.6 en beantwoord die volgende vrae.		
3.6.1	Stel die foto 'n swaar of ligte industrie voor?	(1 x 1)	(1)
3.6.2	Noem enige TWEE kenmerke van die tipe industrie (antwoord by VRAAG 3.6.1).	(2 x 1)	(2)
3.6.3	Bespreek die negatiewe effek wat die stedelike probleem by A op die geboustrukture in die gebied mag het.	(2 x 2)	(4)
3.6.4	Bespreek hoe die probleem by A op die foto verminder kan word.	(2 x 2)	(4)
3.6.5	Verduidelik waarom die industrie en die SSK nie langs mekaar geleë kan wees nie.	(2 x 2)	(4)
			[75]
		TOTAAL:	225